Algemene beschouwingen juli 2024

Inleiding

"Wanneer de polarisatie der standpunten in het gangbare denken en het vaak al te weinig door enige kennis van zaken gehinderde impulsieve doen, zich blijven ontwikkelen in het huidige – mede door de media veroorzaakte tempo – zal het karakter van een volgende generatie Nederlanders als meest in het oog springende wezenskenmerk een permanente staat van agressieve ontevredenheid met al het denkbare vertonen."
Kees van Kooten en Wim de Bie 1977

Aan bovenstaand citaat denken we wanneer we onlangs lezen "Veel jonge kiezers willen radicalere keuzes dan de democratie toelaat". We lezen ook dat Nederlandse jongeren minder weten over democratie en burgerschap dan die in andere Europese landen en de politieke participatie ligt hier ook lager. Voorzitter, dat vinden wij ernstig. Het is aan ons om de waarde van onze democratie duidelijk te maken, aan de jeugd en aan al onze inwoners. Democratie is niet kiezen voor de makkelijkste of snelste oplossing maar een proces waarin we elkaar vinden, de kracht van samen denken en doen.

Wij willen extra aandacht schenken aan onze jongeren en met hen in gesprek gaan (bv op de Internationale Dag van de Democratie) We zullen samen meer moeten doen om uit te leggen wat het belang van stemmen is en het stemmen stimuleren. Juist nu er geen verkiezingen voor de deur staan, moeten we het onderwerp bij de kop pakken!

Ook op andere manieren moeten we jongeren betrekken: door zichtbaar te maken wat de gemeente voor onze jeugd doet en ze een actieve stem geven, of dat is met een jongerenraad of op een andere manier.

We mogen blij zijn dat we in een democratisch en vrij land leven en laten we ons stinkende best doen om dit vooral zo te houden. We hebben ook een gezamenlijke opdracht om mensen – die door oorlog, geweld en discriminatie van huis en haard zijn

verdreven – een plek te geven. Ook in Heerde zullen we ons best moeten doen om elkaar een andere denk- of leefwijze te gunnen om niet te vervallen in uitersten en verdeeldheid.

We staan samen voor om grote opgaven als de energietransitie, woningbouw, veranderingen in de landbouw, brede welvaart enz. mogelijk te maken. Maar ook typische Heerder opgaven zoals sterkere vergrijzing dan het landelijk gemiddelde, een financiële situatie die spannend wordt en hoe te voorkomen dat Defensie een gigantische hap uit onze natuur neemt (**zie motie**). Defensie heeft de ruimte nodig om ons land veilig te houden maar het voorgestelde plan vraagt echt té veel van onze gemeente en gemeenschap. En we blijven bezorgd zolang de plannen voor Lelystad Airport niet definitief zijn weggevlogen.

Participatie

Inwoners moeten mee kunnen denken en praten, gehoord worden en zich gehoord voelen, dat vinden wij belangrijk. Hier is al veel over gezegd. We hopen dat ons voorgenomen participatiebeleid – ook qua omgevingswet – verder gestalte gaat krijgen en dat meepraten en meedoen door inwoners, ondernemers, organisaties en raad de komende jaren met verve wordt opgepakt.

Een mooi voorbeeld van de inwoner betrokkenheid is de Dorpsraad Wapenveld. Zij hebben mooie gedachten over de toekomst van het dorp naar voren gebracht. Voorzitter, hoe ziet het college deze toekomst? Het lijkt ons tijd dat er een overkoepelende visie komt, waar alle inwoners van Wapenveld bij betrokken zijn. (Waar gaat er gebouwd worden? Waar gaan de voorzieningen zijn? Wat willen we qua verkeer in Wapenveld?) Wij willen geen plan voor de komende drie jaar maar een visie voor de komende dertig jaar.

Vrijwilligers en mantelzorgers

Heerde is een samenleving voor iedereen. En we hebben gezien dat Heerdenaren er echt zijn wanneer dat nodig is, zoals bij het opknappen van Groot Stokkert voor de

Oekraïners. Onze vrijwilligers en mantelzorgers zijn een “kostbaar goed” en we hebben ze de komende jaren hard nodig in het verenigingsleven en om voor elkaar te zorgen. Hoe kunnen we ze een extra handje helpen? We horen graag de visie van het college hierop.

Sociaal Domein

D66-GL is blij te zien dat STIP een steeds grotere centrale rol speelt voor inwoners en gezinnen, als een loket en aanspreekpunt voor aanvraag huishoudelijke zorg, verslavingszorg, armoedebestrijding, gezinscoach, etc. Ondanks dat de energieprijzen gezakt zijn, hopen we dat STIP oog blijft houden voor energiearmoede en wat we kunnen doen om mensen te helpen met het besparen van energie, en daarmee ook op hun vaste lasten.

Elke kern in onze gemeente heeft zijn eigen uitdagingen. In Wapenveld zien we iets meer problemen met welbevinden en laaggeletterdheid en dat moet aangepakt worden. In de kern Heerde zien we een bevolking die sneller vergrijst, wat een andere aandacht vraagt. Wordt er ook op deze wijze omgegaan met inzet, waarbij er gekeken wordt wat elke kern nodig heeft?

Zorg

In het kader van de verdere vergrijzing en tekort aan handen, heeft D66-GL een zorg over zorg: hoe blijven wij de hulp en zorg voor thuiswonende ouderen op een humane en menswaardige wijze organiseren zonder vereenzaming? We kijken uit naar het uitvoeringsprogramma Volkshuisvesting waar dit een onderdeel van gaat worden.

Prioriteit heeft wat D66-GL betreft vernieuwingsprojecten rondom wonen en zorg, en als daar dan inzet voor nodig is dan horen we het graag, nu we nog financiële armslag hebben. **(zie motie)**

Omdat we steeds meer huishoudelijke zorg leveren – ook aan inwoners die dit eigenlijk zelf kunnen betalen maar geen handen kunnen vinden – willen we dat er meer aandacht

komt om particuliere hulp te vinden. Zou de huishoudcoach hierin een rol kunnen spelen?

Energie en biodiversiteit

We komen binnenkort te spreken over een vervolg van de Regionale Energie Strategie. Netwerkcongestie is daarbij de grootste uitdaging. De raad heeft vaak aangedrongen op meer beweging op het punt van experimenteel gebruik van waterstof en energieopslag. Graag een reflectie van het College; hoe dit de komende jaren op te pakken.

Voor het kaderdocument Zon op Land is een nieuw proces opgestart. De fractie D66-GL is in het bijzonder gespitst op het vroegtijdig betrekken van inwoners en zeker ook bij deze kaderstelling. Vanuit Hoorn bereiken ons berichten dat dit niet is gebeurd en intussen liggen de discussiestukken al klaar. Kan de portefeuillehouder ons hier meer over vertellen?

We kijken uit naar het programma biodiversiteit, dat ons beloofd is voor in september. Vraag is of er continuïteit blijft in de lopende projecten, omdat het oude vier-jarenprogramma en idem budget dit voorjaar afliep.

In Zwolle en Hattem staat wekelijks een GRIP-wagen van ROVA waar laagdrempelig allebei soorten afval – die niet in de grijze klieko horen – kunnen worden afgegeven. Kan deze ook naar onze inwoners komen?

Woningbouw

D66-GL wil graag woningen bouwen maar niet ten koste van alles; het dorpse karakter van onze kernen moet bewaard blijven. We maken ons zorgen dat het groen in onze kernen langzaam verdwijnt door de noodzaak van meer woningen. (**zie motie)**

In de uitvoeringsprogramma's zien we graag extra aandacht voor Veessen en Vorchten, met plekken van cultuur-historische waarde en een uniek open landschapskarakter.

Volgens ons kunnen we meer doen aan het woningtekort wanneer we de bestaande woningvoorraad beter gebruiken. Wij denken dat er meer mogelijk is dan we nu doen. (**zie motie)**

We zien dat met grote bouwprojecten ook nieuwe verkeersuitdagingen komen. Hulsbergerlanden in Wapenveld heeft echt goede oplossingen nodig om de Klapperdijk niet nog drukker en onveiliger te maken. En bij nieuwe projecten mag meer prioriteit gegeven worden aan het stimuleren van fietsen.

Verder wachten we met smart op verkeersplannen voor het centrum van Heerde. In het collegeprogramma wordt gesproken over een verkeersluw centrum en een pilot om op zaterdagen vanaf vier uur de straat voor autoverkeer te sluiten. Kunnen we deze vakantieperiode de pilot nog verwachten?

Financiën en meicirculaire

Zoals de begroting voor 2025 er nu uitziet, kunnen we grotendeels instemmen. Wel springen er wat dingen uit:

- We hebben begrepen dat Bestuurlijke samenwerking vanaf 2026 €130.000 extra gaat kosten.
- Ondermijning (in de vorm van een regisseursrol) kost voor 2025 €125.000 extra en voor de jaren erna €87.000. We zijn benieuwd wat deze werkzaamheden inhouden ook al omdat ICT-beveiliging toch bij de BV H2O ligt.
- De extra kosten voor handhaving lopen zo erg snel op, terwijl we ook al extra formatie BOA hebben ingevoerd.
- De omgevingsdienst vraagt vanaf 2027 €138.000 extra. En vanaf 2026 zien we extra kosten ingepland op het Sociaal Domein bij Jeugd, HHV en Sociaal Maatschappelijk.
- Er wordt hard gebouwd bij de Noordgouw en de Lichtbron maar daarmee zijn we nog niet klaar. We moeten nog geld opzij zetten voor onze scholen die nog niet aan de beurt zijn geweest: de Jan Ligthartschool en Jenaplanschool. We willen dat het vervolg van het IHP eerste prioriteit krijgt in de begroting voor de komende jaren.

Zijn de eerder genoemde voorgestelde structurele verhogingen wel slim? Zeker omdat we – door grote bezuinigingen van het rijk – in 2026 het zogenaamde ravijnjaar verwachten. De VNG stelt voor dat gemeenten toch uitrekenen waar ze op kunnen bezuinigen, dan wordt duidelijk wat we als gemeente niet meer kunnen doen. Dit vinden we verstandig.

Wij willen niet op voorhand bezuinigingen door voeren omdat veel beleidsvoornemens van het nu startend kabinet nog vaag en ondoordacht zijn. We doen er goed aan om in Den Haag duidelijk aan te geven dat de rek er bij gemeentes volkomen uit is, we krijgen steeds meer taken en minder geld. Ook is het onverantwoord om de belastingen voor inwoners te verhogen; de belastingdruk in onze gemeente is al hoog.

Tot slot

We begonnen met de constatering dat de democratie pijnlijk onder druk staat. Daar moeten we echt iets mee in de lokale politiek. Heerde en haar inwoners moeten elkaar beter weten te vinden en om dat te doen zullen we nieuwe dingen moeten proberen, zodat het vertrouwen terugkomt en mensen zich serieus genomen voelen. Wij noemen dat *samenkracht*, een samenleving waarin iedereen een waardevolle bijdrage kan leveren. Laten we het debat over hoe dat moet levend houden!

Namens de fractie D66-GL,
Dianneke Landman
Silvia van Amerongen
Geraldine Kwekkeboom
Joost Dikker Hupkes